

**XUSUSIY MAKTABGACHA TA'LIM LOYIHALARINI DAVLAT
TOMONIDAN MOLİYAVIY RAG'BATLANTIRISH YO'NALISHLARI:
NMTM LOYIHALARI ASOSIDA TAHLIL**

Musurmonova Zulayho Qo'chqorboyevna

(O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi magistranti)

Annotatsiya: Maktabgacha ta'lim bolalarning rivojlanishi va kelajakdagi muvaffaqiyatlarini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. O'zbekistonda erta bolalik dasturlari sifati va qulayligini oshirish uchun xususiy sektorning ishtirokini kengaytirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Hukumatning ko'magi va strategik tashabbuslari bilan ushbu hamkorlikdagi sa'yharakatlar barcha yosh o'quvchilar uchun yanada inklyuziv va samarali maktabgacha ta'lim tizimini yaratishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: O'zbekistonda maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish, davlat siyosati, davlat dasturlari va Prezident qarorlari asosida "Nodavlat maktabgacha ta'lim muassasalari" (Nodavlat maktabgacha ta'lim muassasalari) loyihalari, Xususiy sektor faolligini oshirishda davlat tomonidan subsidiyalar, soliq imtiyozlari, imtiyozli kreditlar, binolar va yerlarni ijaraga berish kabi moliyaviy qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlari.

Abstract: Preschool education plays a critical role in shaping children's development and future success. Uzbekistan is focusing on expanding private sector participation to improve the quality and accessibility of early childhood programs. With government support and strategic initiatives, these collaborative efforts aim to create a more inclusive and effective preschool education system for all young learners.

Keywords: Development of the preschool education system in Uzbekistan, projects of "Non-state preschool educational institutions" (Non-state preschool educational institutions) based on state policy, state programs and presidential

decrees, financial support measures by the state to increase the activity of the private sector, such as subsidies, tax breaks, preferential loans, and leasing of buildings and land.

KIRISH

Maktabgacha yoshdagi bola shaxs sifatida rivojlanishida hal qiluvchi davr bo'lib, uning aqliy o'sishi, ijtimoiylashuvi va keyingi maktab ta'limiga tayyorgarligiga bevosita ta'sir qiladi. O'zbekistonda maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishga keyingi yillarda alohida e'tibor qaratilmoqda. Davlat siyosati davlat maktabgacha ta'lim muassasalaridan tashqari xususiy sektorni rivojlantirish, bu sohada investitsiya muhitini yaxshilash, xususiy tashabbuslarga ko'maklashish orqali ta'lim xizmatlari ko'lamini kengaytirishni ustuvor vazifa qilib qo'ydi.

Xususan, davlat dasturlari va Prezident qarorlari asosida "Nodavlat maktabgacha ta'lim muassasalari" (Nodavlat maktabgacha ta'lim muassasalari) loyihalari doirasida bir qancha moddiy rag'batlantirish chora-tadbirlari amalga oshirilayotgani xususiy maktabgacha ta'lim muassasalarining rivojlanishini rag'batlantirmoqda. Xususiy sektor faolligini oshirishda davlat tomonidan subsidiyalar, soliq imtiyozlari, imtiyozli kreditlar, binolar va yerlarni ijaraga berish kabi moliyaviy qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlari muhim ahamiyat kasb etmoqda.

ADABIYOTLARNI TAHLILI, USLUBI VA NATIJA:

Nodavlat maktabgacha ta'lim muassasalari (NMTM) sohasidagi loyihalarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha davlat siyosatida quyidagi asosiy moliyaviy rag'batlantirish yo'nalishlari ajralib turadi:

1. **Davlat subsidiyalari ajratilishi** – Muayyan ijtimoiy guruhlarga xizmat ko'rsatadigan xususiy bog'chalarga o'quvchi boshiga subsidiya ajratish tizimi yo'lga qo'yilgan.
2. **Imtiyozli kreditlar taqdim etilishi** – Xususiy maktabgacha ta'lim muassasalari tashkil etish istagidagi tadbirkorlarga past foizli yoki foizsiz kreditlar ajratiladi (ayniqsa, "Obod qishloq" va "Obod mahalla" dasturlari doirasida).

3. **Yer va bino ajratishda imtiyozlar** – Bo‘sh turgan davlat mulkidagi bino-inshootlar va yer maydonlari xususiy MTM ochmoqchi bo‘lgan tadbirkorlarga ochiq tanlov asosida uzoq muddatli ijaraga beriladi.

4. **Soliq imtiyozlari** – Yangi tashkil etilgan NMTMlarga bir necha yil davomida soliqdan ozod etish yoki soliq stavkalarini pasaytirish orqali rag‘batlantirish choralarini ko‘rish.

5. **Grant va homiylik mexanizmlari** – Ijtimoiy sheriklik asosida xususiy sektor va xalqaro donor tashkilotlar ishtirokidagi loyihalarni moliyaviy qo‘llab-quvvatlash.

NMTM loyihalari asosida olib borilgan tahlillar shuni ko‘rsatadiki, moliyaviy rag‘batlar xususiy sektorning faolligini oshirishda muhim omil bo‘lib xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, moliyaviy qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarini yanada takomillashtirish, shaffoflikni oshirish va hududiy tenglikni ta‘minlash hozirgi kundagi asosiy vazifalardan biridir.

XULOSA:

Xususiy maktabgacha ta‘lim muassasalarini davlat tomonidan moliyaviy qo‘llab-quvvatlash – ijtimoiy infratuzilmani kengaytirish, bolalar ta‘lim sifati va qamrovini oshirishga xizmat qiluvchi muhim omil bo‘lib, bu borada NMTM loyihalari asosida tajriba va tahlillarni chuqurlashtirish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ–4276-son qarori, 08.04.2019.
2. O‘zbekiston Respublikasi “Davlat-xususiy sheriklik to‘g‘risida”gi qonuni, 2019.
3. Maktabgacha ta‘lim agentligi hisobot ma‘lumotlari, 2023–2024 yillar.
4. Iqtisodiy tadqiqotlar va islohotlar markazi tahlillari.
5. UNICEF hamda YUNESCONing O‘zbekistondagi maktabgacha ta‘limga oid hisobotlari.

Vebsayt:

1. <https://xabar.uz/xhwa>
2. lex.uz 313-son 31.05.2024 3. bilimlar.uz